

leži zaklad sultana — —“. Ti zakladi se smejo le o velicah stiskah načeti; pred se te mošnje ne odprejo. Ne vémo, kako sedaj stoji s sultanovimi zakladi; menda se še niso odperli; to pa je gotovo, da je dnarni velikaš Rothschild unidan, ko so njegovo pripomoč za turške potrebe naprosili, turško carstvo primerjal „s počenim loncom; kdor ga vzdigne, mu ostanejo le čepine v rokah“.

Kratkočasne berilo.

Pametna sodba.

(Po Vuku Štefanović-u.)

V Sarajevu na Turškem zgubil je neki žid (jud) zašito mošnjo dnarja. On izpošlje glasnika in obeta sto grošev temu, ki jo bode našel. Glasnik hodi po ulicah in viče, kar zagleda kmeta, ki je mošnjo nesel. „He, tergovec, morebiti so to dnarji, ki si jih zgubil.“ Žid, poln veselja, popade mošnjo, jo odpara in začne dnarje šteti; ali na enkrat mu se premeni radost v žalost, ko pomisli, da mora sto grošev temu dati, ki jih je našel; zato začne misliti, kako da bi mu jih ne dal. Preštevši tedaj dnar, reče kmetu: „Ti si tedaj, pobratim! sto grošev že vzel, ker je v mošnji osem sto grošev bilo, zdaj pa jih je samo sedem sto? Prav si storil, hvala ti!“

Siromak se vstraši, ko to zasliši, in bolj ga je žalila beda, kot obljubljenih sto grošev; jame se tedaj rotiti, da se on dnarja še dotaknil ni, temuč da ga je prinesel, kakor ga je našel; ali žid ostane pri svojem. Tako se malo po malem razpreta in oba morata h kadiju (turškemu sodniku) na razsodbo. Ko sta obadva prisegla: žid, da je v mošnji bilo 8 stotink grošev, in zdaj jih je samo 700; kmet pa, da se dnarjev še dotaknil ni, temuč, da jih je tako prinesel, kakor jih je našel, jim modri kadija, spoznavši, kaj da je in kako je, razsodi takole: Vi dva imata oba prav; ti, tergovec, zgubil si osem sto grošev, in ti, kmet, našel si samo sedem sto; tedaj niso ti dnarji tega trgovca, ampak nekega drugega. Ti, kmet, vzemi tedaj te dnarje domú, in jih shrani, dokler ne pride tisti, ki je zgubil samo sedem sto grošev; — ti pa, tergovec, čakaj, dokler se ne oglasi kdo, ki je našel osem sto grošev.“

Br.

Dekleta in ure.

Nečimerne, nališpane dekleta so kakor ure v zvonikih, ozremo se scer včasih na-nje ali v hišo jih nečemo; — zale dekleta pa brez razuma so kakor glasbine ure, človek se jih kmalo naveliča; — jezične dekleta so kakor buče ure, poslušamo jih, ker moramo, pa vedno neradi; — razumne dekleta so kakor ponavljajoče ure, ker se takrat glasé, kadar sami želimo; — svojevolske dekleta so kakor solnčne ure, doma v senci ne veljajo nič; — tihe, marljive, pobožne dekleta so kakor zvezdarske ure — one grejo naj bolj prav.

Novičar iz austrijskih krajev.

Xo. Iz Ormuža na Štajarskem. Davnej že se sicer pridni dopisnik iz južno-izhodnega Štajarja v naših „Novicah“ ni oglasil; častiti čitatelji ne bojo vedili, kaj je to. Ali deloma malo posebnih novic, deloma malo časa in marsikaka nezgoda, ki človeka zadene, overa včasih tudi pridnega pisatelja. Danes pa sem se vsedel k daljšemu pisanju.

Željno željno dočakujejo rodovitnega leta poljanci na spodnjem dravskem in murskem polju, katerim so tri slabe letine zaporedoma vse kište tako izpraznile, da tudi premožni kmetje morajo za živež žita kupovati; tudi zadnja zaloga žlahnega lutomerškega vina, ki je

še ostala od lanske jeseni, se spravlja v dnar, poravnati mnogotere odrajtville. Kakošen je stan našega polja in vinogradov? bote vprašali. Zima in pozneje huda suša, potem spet mraz so zaterle mnogo ozimine, tako da rež in pšenica, naš poglavitni pridelek, večidel kaj redko stojite; na nekterih ogonih bi lahko vse bilke soštel; obilni pohlevni dež pa je to, česar zima ni vzela, krepko pospešil, da dobro kaže; tudi senožeti so se močno popravile. Oves in ječmen (obéh se pri nas manj prideluje) stojita lepo, tudi koruza obeta dobro letino. Nogradi naši že lepo zelené, al grojzdja na njih je celo malo viditi, ker so terte, posebno tiste, ki jih je lani toča pobila, zlo pozeble. Bog le obvari mile gorice naše tistega zla, ktero je le predobro znano pod imenom tertje bolezní! Sadne drevesa, lani v nekterih krajih po gosencah popolnoma objedene, nektore tudi zavolj večletne rodovitnosti so tako oslabele, da še letos celó cvesti niso mogle, posebno jablane in hruške so redko kje cvéle; bolje ob cvetju so se obnašale češnje, višnje, orehi in tam pa tam tudi češplje. Tudi letos je bilo snednic na sadnem drevju dosto viditi; kdor je lani pridno oberal svoje drevesa in jih tudi letos trebil požrešnega merčesa, bo prejel plačilo v boljšem pridelku za trud svoj. — Zgodaj se že letos prikazujejo pri nas hude vremena; 17. t. m. smo že točo imeli, pa več kakor toča je škodovala huda ploha v 2 farah (v Svetjah in pri sv. Miklavžu), ker je z bregov poplaknila vso rodovitno parst, doline nasula s čevelj debelim blatom, in kmetom žugala povodinj.

Potajočemu po južno-izhodnem Štajarskem, nekdanjem oddelku stare Panonije, kjer je v starih časih obilo mogočnega hrastja z redivno žirovino bilo, se milo zdí viditi, da kmalo ne bo nobenega sledú več od nekdanjih gojzdov, v katerih so se redile velike čede prešičev, ki so s svinino in slanino previdevale ne le domače, temuč tudi daljne Rimljane, ki so ju dobro plačevali. Hrast za hrastom pada pod nemilo sekiro dobičkarije, tako, da nasledniki naši ne bojo uganili več: od kod imena nekterih krajev, ki se zovejo Hrastje, Hrastovec, Logarovci itd. Pol ure zunaj Lutomera med Cvenom, Pristavo in Stročavesjo stoji velik hrastov gojzd, Ciperbajn imenovan. Tega gojzda, ki je lastnina Braneškega grada, je bila cela okolica vesela, ker jo v njem od nekdanj za majhen denar obilo žirovine imela, — al tega vžitka bo kmalo konec. Mogočni velikanski hrasti — žive priče, kako varčni so naši stari očaki z gojzdi bili — seka enega za drugim sebična špekulacija, da gré les v Terst za — ptuje barke. Komaj tretji del hrastja še stoji — pa Bog vé, kako dolgo bo še te ostanek stal!

(Konec sledí.)

Iz Tersta 26. maja. Ker že dolgo niso „Novice“ nič omenile, kako se počuti naš toliko čislani Koseski, bo gotovo vsim bravcem ljubo o tem kaj zvediti. Nasledki bolezní, dolge in hude, ktera je slavnega moža tako ljuto zadela, se od dné do dné bolj, pa se vé da, kar drugači ne more biti, počasi zgublja, da mu je vedno bolje. Bistremu umu in krepkemu duhu njegovemu ni mogla nemila bolezen celó nič škodovati; njegove dušne lastnosti niso celó nič omamljene, ampak krepke so, kakor so bile pred boleznijo; — z veselím upom zamoremo sedaj reči, da tudi telesna moč popred tako čverstega moža se bo sopet povernila. Čez nektore tedne se bo zopet podal na Laško v Abbano v toplice. Da bi ga nam kmali popolnoma okrepčale! — Kdo bi bil mislil še pred dvema letoma, da bomo mi Teržacani, v sredi tako lepih in plodonosnih nogradov, vino — ne predobro — po 56 krajc. bokal pili! In vendar nam se zdaj taka godí. Dragina taka je nasledek tertje bolezní; Bog nas je obvari letos! Okoli Vidma se zopet kaže; v okolici naši še, hvala Bogu, nič nismo čuli od nje.

Iz Ljubljane. Po naj višjem dovoljenju Njih veličanstva od 20. t. m. se bo oženj v Ljubljani in bližnje okolice vprihodnje spet s strelom na gradu oznanovale. — Družba kmetijska je te dni od podružnic popise prišla, kako tu in tam letina kaže. Iz teh popisov smo zvedili, da smemo sploh precej dobre letine pričakovati, ako bo prihodnje vreme polju vgodno. — Radi dostavljamo k undanju naznanilo, da je tudi več učencov realne šole, ki letos poskušajo reži koristnih svilnih čerčev. — Včeraj je prišel sloveči zdravnik ušesnih bolezin dr. Edv. Schmalz, medicinalni svetovavec v Draždani, v Ljubljano, kjer pa zamore le do 1. junia ostati (stanuje v gostivnici gosp. Maliča); 3. in 4. junia pride v Zagreb, 5. v Maribor, 6. in 8. ostane v Gradcu; kdor slabo sliši ali je gluha, najde pri njem pomoč, ako je le ušesna bolezen še ozdravljiva.

Novičar iz mnogih krajev.

C. k. ministerstvo dnarstva je naznanilo, da nemške papirnaté desetice pridejo 1. dan julija (malserpana) ob veljavo; naj se jih tedaj do tistega časa vsak znebi; ogerske papirnaté desetice in šestice pa ostanejo še veljavne. — 29. dan t. m. se je na Dunaji spet za 20 milionov državnozakladnih listov (Reichsschatzscheine), ki so bili za banknote zamenjani, očitno sožgalo. — Tudi na Horvaškem in Slavonskem so zdaj gruntne bukve vpeljane. — Semenišče učencov na Dunaji, enako našemu Alojzjevišu, se bo odperlo že prihodnje leto; 12 mladenčev se bo izprva va-nj vzelo; vodstvo semenišča bo izročeno menihom iz reda Lazaristov. — Naša vlada je prepovedala, da se ne smejo kose v Valahijo in Moldavo prodajati. — Od rusovsko-turške vojske bi imeli danes spet veliko — praznih novic povedati, če bi hotli vse račice vloviti, ki so plavale te dni po mlakužah časnikarjev; verjetno je le edino to, da so Rusi en preden kos Silistriške terdnjave Turkom vzeli; da pa so Rusi Šumlo vzeli, Omer-pašata vjeli, je pa ravno tako prazna, kakor da se je car Nikolaj odpovedal vladarstvu. Še to ni verjetno, da so Angleži luko Gustavsvärn razdžali, kakor se je unidan slišalo, ker pozneje novice iz Stokholma nič od tega ne omenijo. Gotovo pa je, ako se sme ministru Grahamu verjeti, da so angleško-francozke barke Rigo in vse rusovske luke izhodnjega in črnega morja zaperle. Sliši se od druge strani, da je rusovsko brodovje 9. dan t. m. se iz Kronstadta na morje podalo. Francozke barke v izhodnjem morju imajo 1200 topov in 14.000 vojakov. — Na azijskem bojišču se še zmiraj ni nič važnega primirilo; malo po malem se sprimejo in okrešejo, potem pa spet nehajo; vreme ondi še ni za večjo vojsko dosti vgodno bilo. — Princ Napoleon je zdaj glavar v Carigradu; brez njegovega dovoljenja ne počne sultan nič. Tudi angleški poročnik v Carigradu, lord Redcliffe, ki je bil dosihmal glava sultanove vlade, bo zavolj razpertja z francoskim poročnikom, ki je že Carigrad zapustil, tudi domú poklican. — Gerškemu kralju ste pisale angležka in francoska vlada, da mu ne napoveste vojske, ampak da ga hočete le obvarovati pogube, v katero bi gotovo zašel, če bi poslušal svete gerških rogoviležev. — Tudi španjsko, portugalsko in sardinsko vlado hočete angležka in francoska na svojo stran dobiti. — Zdaj je zaveza turške vlade z angleško-francozko znana; te vladi se zavežete braniti turško carstvo v Evropi in v Azii pred rusovsko silo; sklep, kako naj se sploh vojskuje, mora poterjen biti od vojskovodov vseh 3 armad; mir skleniti ne sme nobena stran brez vednostjo in dovoljenja druge; po dokončani vojski zapusti vsa angl.-francozka armada Turčijo.

— Tudi zaveza med avstrijsko in prusko vlado je znana: ena vlada se proti drugi zaveže braniti dežele pred tujim napadom; v vojsko se vtikale ne bote, ako se njih deželam kaj žalega ne zgodi, in dokler rusovska vlada ne vzame v svojo last Moldave in Vlahije ali dokler se rusovska armada ne namerja čez balkanske gore v Turčijo vdariti.

Izplačana prevzetnost.

Kravarjeva kerčma tare od derhale se norosti, Krog pogrnjenega stola *) je in pije fantov dosti, Tudi, to se vé, ne manjka mladih Micek, Katric, Jelk, Kamnostarih bab in dedcov — bil je pusten ravn' ponedelek, — V kotu slepec gosle guli in popéva rad družbini — Oj, gorje ti, tvojim goslam, ko bi čul te Paganini! — V radost mladini zakroži kako „Štajarsko“ za ples, In med šale veseljakov vtika svoje šale vmes.

Zdaj odpró se hišne vrata, v sobo stopita dva škrica, Ozeraje se po osebah, ko prekanjena lesica; Kar se znajde jih v kerčmi, ju nobeden ne pozná, In nobeden ju ne čisla, — v prosti kerčmi čast nehá!

Vsedeta se k majhni mizi škrica z groznim ropotanjem, Kličeta polček vina prav s prederznim zaničevanjem, Berke, brada in očali modre zalšajo glavé — Na nju snegobelih rokah zlati perstani bliše.

S tim orožjem eden vstane, se po rožicah ozíra, To zaverže, drugo gleda, nič ne reče, dolgo zbíra, Kar se gizdelin zamakne, in — pred Minko obstóji, V njo zabada prav prederzno oborožene oči.

Sladkoberbež se priklanja, nje ljubezni se zročuje, Pravi, da dekliné mestne po lepoti osramuje, Dalje: da je clo pripravljen za ženko svojo jo vzeti — Teh in taciš šal ovrača Mine oster ga pogled.

Fantje vsi, posebno Tonček, so ga gledali po strani: „Križembavta in matika! proč, dekličem sneg od lani!“ — Gizdelin si berke suče, z zobmi škriplje in na to Se k tovaršu tiho vsede, kakor da bi nič ne blo.

Slepec gode — ples se vname, da vse križem kražem peha; Alj v naj večí plesozlobi modri godec gosti neha. „Stojte — pravi — vi od plesa, jez od godbe medlim, „Čas že vam je se spočiti, men', da v gosli kaj dobim.“

„Če poberal milodare naj poprej bom pri gospodi, „Zato, blaga družba moja, zaprotivna mi ne bodi.“ — „Pravo tako!“ družba vpije, to se tudi spodobi!“

In zdaj godec gizdelinu svoj kriljak pod nos derži. Naš gospodiček počasi z žepa vleče zdaj mošnjico. „Ko bi — pravi — imel drobiža, dal bi, slepec, ti petico; „Al — če Minka pa poljubi, te, beraške mavhe sin, „Ti, mož beseda! koj veržem pri priči ti terd cekin!“

Zdaj se slepec Minki bliža — Minka izza mize vstane, In gre starčiku naproti — nihčér v sobi se ne gane — „Rada — pravi — čem poljubit tebe, siromaštva sin, „Bog te sprimi, vbogi slepec! — in zdaj pojdi po cekin“, — Cela družba v roke ploska, in zamaknjena je v škrica; Tukaj ni nobene šale, spraznit mora se mošnjica; Joj! kak barva ga spreminja, kadar družbi obstóji, Da ne krajcarja v mošnjici razun — desetice ni.

Kakor blisk — osramotena — fantalina sta zbežala, Brez da bi bla polič vina kerčmarju poprej plačala. Slepca pak po milodaru zbranih fantov in deklin, Bab in dedcov v gosli pade — čez namenjeni cekin.

Bernard Tomšič.

*) Stol — pri nas miza.

Zastavice.

1. Imam germeč; ako mi kdo vsega vzame, ne poznam; ako mi vzame eno zernice, pa poznam. Kaj je to?
2. Imam škatlico bisera, na večer se raztrese, v jutro se pobere. Kaj je to?
3. 100 perstov, 100 nohtov, 4 duše, pa 5 glav. Kaj je to?

Današnjemu listu

je pridjana 17. pōla „občne zgodovine“.

Odgovorni vrednik: Dr. Janez Bleiweis.

— Natiskar in založnik: Jožef Blaznik.